

Educational management in multicultural society for Ethnic students in the Marginalized areas of Doi Ang Khang Consortium under the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office

Eakachai ligo ^{1*} Sangwan Wangcham ² Sommart Kamwatjanang ³ and Mana Kruttarod ⁴

^{1,2,3,4} Master of Education Program (Educational Administration)

Faculty of Social Sciences and Liberal Arts North-Chiang Mai University, Thailand

* Corresponding author: eakjinny28@gmail.com

ABSTRACT

This research article aims to study the management of educational administration and the development guidelines for educational management in a multicultural society in the marginalized areas of the Doi Ang Khang school consortium under the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 205 administrators and teachers, along with 5 key informants for the interviews. The research tools used were a questionnaire, with item IOC values ranging from 0.67 to 1.00, and an overall reliability coefficient of 0.87, and an interview form. The statistical methods used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results are presented using descriptive methods.

The results show that the educational management in multicultural societies in border areas was at a high level. On a side-by-side basis, it was found that it was at a high level in all aspects as follows: community relations and relevant agencies; administrator leadership in multicultural settings; promotion of teaching management in multicultural contexts; administrator characteristics in multicultural contexts; and school networking in multicultural contexts, respectively.

The development guidelines were that in terms of the relationship with the community and related agencies, wise people, villagers, or local knowledge were invited to educate students. In terms of administrator leadership in a multicultural education context, they should deeply understand the differences in cultures that exist in the community, whether it is traditions, lifestyles, or different beliefs. In terms of promoting teaching management in a multicultural context, they should promote teaching management in a multicultural context by using local wisdom. In terms of administrator characteristics in a multicultural context, they should be able to see and analyze the living conditions of the community and students in all aspects. In terms of building a network of schools in a multicultural context, they should be a mediate between the school and the community.

Keywords: Educational Management in Multicultural Society, Doi Ang Khang Interdisciplinary Schools, The Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office.

การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

เอกชัย ลิโก¹ สังวาร์ วังแจ่ม² สมมาต คำวังนัง³ และ มานะ ครุฑโรจน์⁴

^{1, 2, 3, 4} หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย

* Corresponding author: eakjinny28@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 205 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ รวม 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ชายขอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ตามลำดับ

แนวทางพัฒนา คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษาเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมสามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและนักเรียนในทุกมิติได้อย่างรอบด้าน ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม เป็นสื่อกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบ, สถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

บทนำ

การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมได้รับความสนใจมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลให้ผู้คนที่มีความเชื่อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่สำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับในความหลากหลาย ดังนั้น การจัดการศึกษาในลักษณะที่คำนึงถึงวัฒนธรรมของผู้เรียนจึงกลายเป็นเรื่องจำเป็น (Banks, 2009) ความสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ในการสร้างความเสมอภาคในการจัดการศึกษาที่ไม่สนับสนุนความหลากหลาย อาจทำให้ผู้เรียนจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างออกไปรู้สึกว่าจะไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียม ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของพวกเขา ในด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การศึกษาก็ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและลดความขัดแย้ง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เคารพและยอมรับความหลากหลายสามารถช่วยสร้างสังคมที่มีความสามัคคีและลดอคติทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ส่วนการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่หลากหลายผู้เรียนในสังคมพหุวัฒนธรรมต้อง

พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อพวกเขาในอนาคต เมื่อเข้าสู่สังคมการทำงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคล การแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมจำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมและยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย แนวทางการแก้ไขปัญหา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและครอบคลุมวัฒนธรรมหลากหลาย สถานศึกษาควรออกแบบหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและมีคุณค่า แนวทางนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์ของตนเองได้ง่ายขึ้น อบรมครูให้มีทักษะการสอนแบบคำนึงถึงวัฒนธรรม (Culturally Responsive Teaching) การฝึกอบรมให้ครูมีความสามารถในการสอนและเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็น การสอนที่เคารพและตอบสนองต่อวัฒนธรรมของผู้เรียนจะช่วยให้พวกเขารู้สึกมีส่วนร่วมมากขึ้นและสามารถประสบความสำเร็จ ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและการสื่อสารในชั้นเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในเชิง บวกกับเพื่อนจากหลากหลายวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมกลุ่มและการอภิปรายจะช่วยลดอคติทางวัฒนธรรมและสร้าง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตร รวมทั้งปรับนโยบายและสภาพแวดล้อมการศึกษา โดย สถาบันการศึกษาควรมีนโยบายที่ สนับสนุนความเสมอภาคและการยอมรับความหลากหลาย รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการ แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (ปาริชาติ บริเพ็ชร, 2563)

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความสำคัญในการสร้างความเสมอภาคและส่งเสริมความเข้าใจ ระหว่างวัฒนธรรม แนวทางการแก้ปัญหานี้รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่สะท้อนความหลากหลาย การฝึกอบรมครูให้มีทักษะ การสอนที่เคารพวัฒนธรรม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการปรับ นโยบายให้รองรับความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นพื้นที่ที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มและ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม (สุชาติ ศรีหามารณ, 2565)

สหวิทยาเขตดอยอ่างขาง ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบทั้งหมด 3 โรงเรียน และอีก 2 โรงเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ว่าการอำเภอ ซึ่งทั้ง 5 โรงเรียนมีเด็กชนเผ่าที่อยู่ในระบบโรงเรียน ประมาณทั้งหมด 6,047 คน ในส่วนของการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษา วิทยาเขตดอยอ่างขาง พบปัญหา ความแตกต่างทางภาษาผู้เรียนที่มีภาษาแม่ต่างกันอาจประสบปัญหาทางการสื่อสารซึ่งส่งผล ต่อการเข้าใจบทเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้น ประกอบด้วย การขาดความเข้าใจและทักษะด้านการสอนที่ตอบสนองต่อ วัฒนธรรม ครูและผู้บริหารบางคนอาจไม่ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมในด้านการสอนที่คำนึงถึงวัฒนธรรม ทำให้เกิดอคติหรือ การไม่เข้าใจผู้เรียนจากพื้นเพต่าง ๆ ความยากลำบากในการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับทุกวัฒนธรรมการสร้างหลักสูตรที่ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายเป็นเรื่องท้าทาย เนื่องจากต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ค่านิยม และมุมมองที่หลากหลาย การขาดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอาจไม่เอื้อต่อ การแลกเปลี่ยนความคิดและการยอมรับในความหลากหลายส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกไม่มั่นคงและถูกตีตราจากความแตกต่าง การ แก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดให้ ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล จึงต้องอาศัยความร่วมมือกันของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการ ศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมให้การบริหารสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประสบ ความสำเร็จยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษา การบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของ สถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่มีความ หลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะเด็กชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายขอบ การศึกษานี้จะช่วยให้เข้าใจวิธีการปรับปรุงหลักสูตร การฝึกอบรมครู และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและครอบคลุม เพื่อให้เด็กชนเผ่าได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับ ผู้เรียนกลุ่มอื่น นอกจากนี้การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ ลดอุปสรรคที่เกิดจากความแตกต่าง ทางภาษาและวัฒนธรรม และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. เพื่อศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
- 2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 โรงเรียน รวม 437 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2567 โดยหนดขนาดตัวอย่าง ตามสูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) กำหนดที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% หรือที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากทุกโรงเรียน โดยการเทียบสัดส่วน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 3) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ วิทยฐานะ ครูชำนาญการ จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง แบบสอบถามด้วยตนเองประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา 3) ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม 4) คุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม และ 5) การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท (rating scale) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และ คณะ, 2562) ซึ่งมีเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการปฏิบัติดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต ดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

แบบสอบถาม ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตาม เนื้อหา (validity) โดยใช้การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (index of item objective congruence) ข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กับโรงเรียนพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาภาคเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 30 ชุด คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 พิจารณาจากเกณฑ์การประเมิน สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์ ศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำแบบสัมภาษณ์โดยนำข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1 ข้อ จากแบบสอบถามแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ข้อสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ เป็นแนวทางการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา โดยหาค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับพื้นที่ชายขอบ ของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ google form

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

การสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดสรรไว้ ตามประเด็นในการสัมภาษณ์นำมาจากคำถามข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้านเพื่อหาแนวทางการพัฒนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ประมวลผลในการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบ ของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ด้านการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์การบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม

และรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง

การสัมภาษณ์

วิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ไปสรุปและอภิปรายผลเป็นลำดับต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

แบบสอบถาม

- 1. หาค่าสถานภาพส่วนบุคคล ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)
- 2. หาสภาพการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบ	ระดับปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.84	0.29	มาก
2. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา	3.79	0.21	มาก
3. ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม	3.80	0.19	มาก
4. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม	3.97	0.24	มาก
5. ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม	3.86	0.25	มาก
โดยรวม	3.85	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ($\bar{X}$

= 3.97) รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.86$) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ($\bar{X} = 3.79$)

2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษา วิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

สรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

2.1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมถึงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรบูรณาการความรู้จากชุมชนเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้การศึกษามีความหลากหลายและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียนและสังคม อีกทั้งควรปลูกฝังการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจรากเหง้าทางวัฒนธรรมและช่วยรักษามรดกทางปัญญาสู่คนรุ่นใหม่

2.2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา

ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็น ประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน ควรมีการส่งเสริมและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในความหลากหลายส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนรับรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มองเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกมิติของวัฒนธรรม พร้อมทั้งเปิดรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายในชุมชน ปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดกับผู้ปกครอง ครู และผู้รู้ในท้องถิ่น ร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมพิเศษ และควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีโอกาสเรียนรู้วิธีการสอนและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

2.3 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรปลูกฝังการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแนวทางที่ไม่เพียงแต่ช่วยอนุรักษ์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้พร้อมรับกับความหลากหลายทางสังคม สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาที่นำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและบุคลากรภายนอกเชิญผู้รู้ในชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม หรือผู้ประกอบการท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียนและชุมชน จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและมีความหมายสำหรับทุกฝ่ายในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีในสังคมอย่างยั่งยืน

2.4 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมที่ควรมีวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมและมองการณ์ไกล สามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและนักเรียนในทุกมิติได้อย่างรอบด้าน ในการพัฒนาสถานศึกษาให้รองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการวางนโยบายและแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมความหลากหลายการนำความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะและความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมผู้บริหารสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเป็นมิตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายและได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้นไม่ได้จำกัดเพียงแค่การวางแผนและการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง การพัฒนาบุคลากร และการสร้างเครือข่ายกับ

ชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถเติบโตเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและความหลากหลายของนักเรียนในยุคปัจจุบันและอนาคต

2.5 ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นสื่อกลางในการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อสังคมพหุวัฒนธรรม ควรมีการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมต่างกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย นอกจากนี้ ควรมีการอบรมพัฒนาทักษะครูให้สามารถใช้สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สื่อการเรียนรู้นี้มีความทันสมัยและตอบเจตจำนงนักเรียนในยุคปัจจุบัน การร่วมมือระหว่างสถานศึกษาจะช่วยส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพและครอบคลุมทุกมิติทางวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมและด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปาริชาติ บริเพ็ชร (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ศรีหามารธ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ในภาพรวมการปฏิบัติงานในปัจจุบันอยู่ในระดับดี และสำหรับระดับความคาดหวังการปฏิบัติในอนาคต ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษาเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมสามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและนักเรียนในทุกมิติได้อย่างรอบด้าน ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม เป็นสื่อกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ บริเพ็ชร (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาควรกำหนดให้ครูได้ศึกษาวิถีชีวิตของนักเรียนทุกกลุ่มชนเพื่อกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสม ครูควรประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพการ

เรียนรู้ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมโครงการที่แสดงอัตลักษณ์ของทุกกลุ่มศาสนาและวัฒนธรรม และสถานศึกษาควรสร้างกิจกรรมที่เพิ่มปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟาตีหะ แววันจิต (2561) ได้ทำการศึกษา บทบาทในการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทในการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านการบูรณาการในเนื้อหาวิชามีความต้องการให้มีหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ ด้านกระบวนการการก่อเกิดความรู้ เน้นการให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับนักเรียนเพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้และช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา ด้านการลดอคติ ให้ความสำคัญต่อการไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อสร้างความยุติธรรมให้เกิดในโรงเรียน ด้านการสอนที่ยึดหลักความยุติธรรมมุ่งการยึดตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยไม่แบ่งแยกทางความเชื่อ และศาสนาสำหรับมิติสุดท้ายคือ ด้านการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน ต้องการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมประเพณีร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ชายขอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษา ตามลำดับ
2. แนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาวิทยาเขตดอยอ่างขางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมศึกษาเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมสามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและนักเรียนในทุกมิติได้อย่างรอบด้าน ด้านการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม เป็นสื่อกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ดังนี้

- 1.1 ควรมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้การศึกษามีความหลากหลาย และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างแท้จริง
- 1.2 ควรมีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน มีการส่งเสริมและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในความหลากหลายส่งเสริมให้ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนรับรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มองเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกมิติของวัฒนธรรม
- 1.3 ควรมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในบริบทพหุวัฒนธรรมด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรปลูกฝังการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและบุคลากรภายนอกเชิญผู้รู้ในชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม หรือผู้ประกอบการท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 1.4 ควรที่จะต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารในบริบทพหุวัฒนธรรมที่ควรมีวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมและมองการณ์ไกลสามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและนักเรียนในทุกมิติได้อย่างรอบด้าน ในการพัฒนาสถานศึกษาให้รองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1.5 ควรเป็นสื่อกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม และการจัดทำแผนพัฒนาสื่อการสอนร่วมกันเป็นแนวทางที่สำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในยุคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การวางแผนร่วมกัน การพัฒนาสื่อ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในการนำแนวการบริหารจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบและเพื่อศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ไปทดลองใช้ เพื่อสรุปเป็นภาพรวมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมพื้นที่ชายขอบ ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยอ่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏฐ์ วรรณบุตร. (2551). *บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรดา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10).* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ปาริชาติ บริเพ็ชร. (2563). *การจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- พาตีหะมะ แววันจิต. (2561). *บทบาทในการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2562). *สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. (ฉบับปรับปรุง).* กรุงเทพฯ: เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ศรีหามารณ. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 9(1), 364-374.*
- Banks, J. A. (2009). *Multicultural education: Issues and perspectives. (7th ed.).* Wiley.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. (3rd Ed).* NewYork: Harper and Row Publications.